

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittamiseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Ehdotettu mitoitus on jäykkä. On kuitenkin hyvä, että henkilöstömitoitukseen lasketaan useita eri ammattiryhmien edustajia, koska asumien ja eläminen ympärivuorokautisissa yksiköissä on ns. normaalia arkea, johon sisältyy paljon muutakin kuin pelkästään hoitotyötä. Ympärivuorokautisissa yksiköissä hyvän elämänlaadun toteutuminen edellyttää monipuolista osaamista. Teknologian mahdollisuudet tulee myös hyödyntää ja huomioida niiden vaikutukset henkilöstömitoitukseen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

Ns. isossa kuvassa ne on selkeytetty, mutta kovin yksityiskohtainen työnjako voi vaikeuttaa päivittäistä toimintaa. Esimerkiksi pyykinpesu ja pienimuotoinen siivoaminekin voi olla asukkaan toimintakyvyn tukemista. Tämän tyyppiseen työhön kuluva aika pitää laskea välittömäksi työajaksi. Hoiva-avustaja, kotipalvelutyöntekijä ym. nimikkeitä tulee selkeyttää, minkälaista osaamisen sisältöä hyväksytään mitoittukseen.

Ehdotettu työnjako on tehtävä selkeästi, selvästi ja valtakunnallisesti yhteneväiseksi.

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

Ei kerro. Esityksestä ei käy selville onko kyse henkilöstösuunnitelmasta vai toteumasta. Ympäri vuorokautisissa yksiköissä hoidon tarpeet voivat vaihtua päivittäin. Ei ole realismia, että mitoitus lasketaan päivittäin ja jokaiseen tilanteeseen olisi saatavilla henkilöstöä " jostain reservistä ". Henkilöstömitoitusta laskettaessa tulee huomioida myös sellaiset henkilöt, jotka tekevät työtä yksiköissä, mutta heidän kustannuspaikansa on jossain muualla.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

Esitetty malli tekee laskennasta sekavaa antaessaan mahdollisuuden tulkinnanvaraisuudelle. Ympäri vuorokautisen yksikön arjen työtä on vaikea pilkkoa selkeästi välilliseen ja välittömään työhön. Epämääräinen määritelmä laissa hankaloittaa käytännön työtä merkittävästi. Tukipalveluhenkilöstön ja hoitoon kuuluvan henkilöstön mitoituksen laskemiseen olisi tarpeen olla jokin ohjelma, josta se saataisiin nopeasti.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Esitysluonnoksen mukaan jää epäselväksi minkälaista mitoitusta edellytetään siirtymävaiheen aikana.

Aivan keskeistä on varmistaa, että kotihoidossa, kuntoutuksessa ja muissa palveluissa ennen ympäri vuorokautista hoitoa on riittävästi henkilöstöä!!!! Palvelurakenne ei saa tämän lakiuudistuksen vaikutuksesta entisestään tulla raskaammaksi, mikä olisi ikääntyvää väestöä kohtaan vahingollista ja samalla lisäisi kustannusten kasvua!!!!

Ehdotettu siirtymä aika on erittäin haastava.

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Henkilöstön saatavuus tulee turvata koulutusta lisäämällä ja esim. hoiva-avustaja koulutuksen vakinaistaminen. Soveltuvuudesta tulee ottaa käyttöön. Pelkkä ammattitutkinto ei riitä takamaa laadukasta työtä vaan työntekijä tulee olla myös soveltuva alalle. Vapaaehtoistyön rakenteiden luominen ja vahvistaminen valtakunnallisesti voisi myös osaltaan tuoda lisää toimintaa ja laatua asukkaiden arkeen.

Huoli henkilöstön riittävydestä on kyllä iso, koska ikääntyvän väestön osuus kasvaa ja saman aikaisesti henkilöstöä eläköityy.

Todelliset lisäkustannukset tulee korvata kunnille kokonaisuudessaan!!!

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

Seinäjoella Rai toimintakykymittaristo on käytössä asiakasohjauksessa ja kotihoidossa. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä Rai ei ole vielä käytössä. Rai laajentamiseen, ylläpito ja siitä saatavien tietojen hyödyntäminen lisää kustannuksia, mutta toisaalta oikein käytettynä ja hyödynnettynä asiakkaiden hoidon suunniteluun ja koko palvelujärjestelmän kehittämiseen Rain avulla voidaan saada aikaan kustannussäästöjä ja samanaikaisesti parantaa palvelujen laatua.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

Asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman laatiminen, Yksikön/alueen palvelujen ja hoidon tarpeen kokonaiskuvan saaminen, Palvelujen kehittämistarpeiden esille saaminen, Vertailtavuus alueiden/yksiköiden välillä, Palvelurakenteen kehittämisen väline, Mahdollistaa myös ennakoivan otteen niin asiakas- kuin palvelurakenne tasollakin.

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

Mikään mittari ei pelkästään riitä palvelutarpeen arviointiin, rinnalle voidaan tarvita muitakin mittareita ja viranhaltijan harkintaa.

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

Rai-järjestelmä on tällä hetkellä paras, joka olisi hyvä saada kansallisesti käyttöön. Muita mittareita voidaan käyttää tukena.

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Ikäihmisten palvelujen kansallisessa kehittämisessä tulisi hyödyntää pitkältä ajalta käytännön palvelujärjestelmissä kertynyttä asiantuntemusta ja osaamista.

Laatusuosituksen olisi hyvä palauttaa palvelurakennesuosituksen esim. + 75 vuotiaiden osalta ympärivuorokautisissa asumisessa olevien määrä.

Saarinen Anneli
Seinäjoen kaupunki